

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכרת הטוב

בס"ד | גיליון מס' 163

פרשת וארא

למה התעקש ה'חזון איש' לשבת בבאגז?

אמור אל אהרן... (ז', י"ט)

וכמים הפנים לפנים: הכרת הטוב של משה לחותנו, על שפתח בפניו את ביתו והשיא לו את בתו, היתה עצומה ובלתי נתפסת. עד כדי כך, שכאשר בורא עולם מגיע למשה רבינו ומבקש להטיל עליו את המשימה לגאול את ישראל ולהצילם מיד מצרים, משה מסרב בגלל הכרת הטוב לחותנו. המדרש בפרשת שמות מגלה, כי משה טוען בפני בורא עולם, שאינו יכול לצאת ממדיין למצרים ולגאול את ישראל ללא הסכמת חמיו, שכן חמיו פתח בפניו את ביתו, והוא חייב לו הכרת הטוב.

הבה נתבונן - היה אומר הסבא מסלבודקה זצ"ל: על כף המאזניים מוטלת השליחות החשובה, הנעלית, הנשגבה ביותר - להציל את בני ישראל ממצרים. למשה רבינו ניתנת הזכות להיות גואלם ומנהיגם, להוציאם מטומאת מצרים, להביאם להר סיני, ולתת להם את התורה. אך משה מסרב, מוותר על התפקיד הנשגב ביותר, בשל חובת הכרת הטוב!

כי הכרת הטוב, בסולם הערכים הנעלה של משה, מחייבת, תופסת וערכית יותר מכל תפקיד, מכובד, נשגב ונעלה באשר הוא. כדאי לוותר על תפקיד מנהיג ישראל, כדאי לעכב את גאולת ישראל ממצרים - כי הכרת הטוב חשובה יותר. הכרת הטוב היא ערך כה נעלה ומחייב, שלא ניתן להתעלם ממנו ולדלג עליו, גם במחיר שעם ישראל יישאר במצרים עד לבוא גואל אחר!

מתברר ש'הכרת הטוב' היא מוצר שאין לו מחיר, הוא חשוב, נעלה ויקר מכל מחיר שמשולם בגינו. אין מי מאיתנו שלא חייב הכרת הטוב למטיבים עמו - בני הבית, חברים, נותני שירות - כולם מטיבים עמו, איש איש בדרכו. נזכרו כי הכרת הטוב היא ערך ראשון במעלה, שכדאי להתמסר למענו ולהשקיע בו את כל הלב, להתמסר לבטאו בכל מחיר שבעולם. הבה נשקיע בהכרת הטוב, במסירות, ברצון ובשמחה, ונזכה להשפעה רוחנית טובה, עמה נוסף ונגמול הכרת הטוב!

נסיעה קצרה שהפכה לחברותא ארוכה...

היה זה בשעת בוקר מוקדמת. ערפילי שחר רכים נחו בחלל השקט, בעולם שעוד לא התעורר. רבן של ישראל, ה'חזון איש' זצ"ל, כבר התפלל תפילת שחרית כוונתיקין, ויצא להליכת הבוקר הקבועה שלו, בפרדסים שבשולי בני ברק דאז.

בצאתו, ניגש אליו סבי, הגה"ח רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, שהיה אז בחור צעיר שהרבה להסתופף בצילו, וביקש להצטרף לטיול. ה'חזון איש' ניאות, וכך יצאו השניים להליכת בוקר צונן ונעים, כשהם משוחחים בדברי תורה. והנה, לנתע פתאום, החלו רוחות עזות שהביאו בכנפיהן עננים אפורים, השמים התכסו באפור כהה, ומטר עז החל ניתך על הארץ...

פרשת השבוע הנוכחי עוסקת בתיאור שבע ממכות מצרים, אותן מכות אימתניות שהנחית הבורא יתברך על פרעה ועמו, כדי שישחררו את בני ישראל. מיד בתחילת סיפור המכות, מסתרת לה פנינה נאה שכדאי לשים אליה לב, ערך ייחודי מעניין שנקלק בחשבון בתוך סערת המכות המתרחשת.

בורא עולם מורה להכות את היאור, כדי להופכו לדם. אף שמשה רבינו הוא מנהיג ישראל ומחולל המופתים במצרים, את המשימה להכות את היאור מטיל ה' על אהרן דווקא. משה לא יכול להכות את היאור, כי כשהיה תינוק זעיר הוחבא על שפת היאור, ולא ראוי שיכה את המקום שעמד לו למחסה ולהצלה. זאת, אף שהיאור הוא לא אדם, אין לו לב, הוא נטול רגשות, הוא לא חש את מה שעושים לו. בכל זאת, כיוון שמשה רבינו הסתתר בו ונעזר בו - אינו יכול להכותו, אינו יכול 'להכאיב' לו.

לא, היאור לא יצעק 'איי'. הוא לא מרגיש את כאב המכה, כשם שלא חש חסר כשמשה הסתתר בו. אך רק בגלל שהיאור שימש לו מחסה - די בזה כדי למנוע ממשה להכות את היאור, לשם מטרה טובה עליה ציווה ה'. משה מבין שלא יתכן שיניף יד על היאור - אותו יאור שגמל עמו טוב, כי הוא חייב בהכרת הטוב ליאור, בהוקרה למים שבתוכו.

עובדה זו חושפת בפנינו את המחוייבות העמוקה והערך הנעלה של 'הכרת הטוב', שהיא ביטוי רגשי עמוק, שהופך לכלי מעשי. 'הכרת הטוב', היא החובה להוקיר טובה, להודות, לחוש מחוייבות עמוקה בעומק הלב להטיב טובה למי שגמל עמנו טובה, ולהטיב טובה במעשים. הכרת הטוב נובעת מחשיבה שלא חייבים לנו כלום, ואם משהו גמל עימנו טובה - אנו מחוייבים להשיב לו כגמולו הטוב, ולמצוא דרך והזדמנות להודות לו מעומק הלב, במילים, בהכרה, ובמעשים של ממש.

יופיה של הכרת הטוב וקסמה יוצא הדופן, נחשפים גם בפרשת השבוע שעבר, בה מתואר סיפור נישואי משה לציפורה - בתו של יתרו. משה בורח למדיין, נעמד על יד הבאר, ומושיע את בנות יתרו מהרועים המתנכלים להן. הן שבות הביתה מוקדם מהרגיל, ואביהן שואל שאלה, שהיא בעצם זעקה מהדהדת:

'למה זה עזבתן את האיש' - הלא איש עשה עמכן טובה, סייע לכן בהשקיית הצאן. כיצד יתכן שעזבתן אותו כך, בשולי הדרך? המתבקש ביותר הוא להזמינו הביתה, להגיש לו ארוחה. הלא הוא עשה עמכן טובה, היכן הכרת הטוב שלכן? כיצד יתכן שנתנו בחוץ, לאחר שגמל עמכן טובה?!

בעקבות זאת, משה מוזמן הביתה, מתעכב בבית יתרו והופך לחתנו. יתרו - חותן משה, זכה בחתן שהוא מנהיג ישראל שנתן את התורה, זכה שחתנו הוא הנביא הגדול ביותר בכל הדורות, רק הודות להכרת הטוב. הכרת הטוב של יתרו הפכה לזכות עילאית, שהובילה אותו לחתן המובחר ביותר!

תגלית בנפילה הפתאומית...

לונדון, שעת בין ערביים בבית בו התארך הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל. הרב יורד במדרגות הבית, ולפתע קורס ארצה, נופל מסיבה שאינה ברורה. בני הבית נבהלו, כולם רצו להקימו, אך הרב סירב לקום, באומרו כי תחילה עליו לברר את סיבת הנפילה, מדוע קרה לו כדבר הזה?

מארחיו ניסו לדבר אל לבו, כי סיבת הנפילה היא עקב הסוכרת ממנה הוא סובל, אולי בגלל גילו המתקדם או מצב בריאותו הרעוע. אך רבי שלום דחה את הטענות הללו, ואמר כי הוא חש חובה לברר מה הסיבה הרוחנית לנפילתו הפתאומית, ולכן מיהר ויצא אל ראש ישיבת מנצ'סטר, הגאון רבי יהודה סגל זצ"ל, לשואלו לפשר העניין. כששב, פניו קרנו באושר, נודעה לו סיבת הנפילה, וכך אמר:

'מכרי פלוני, שעשה עמי חסד לפני כמה שנים, בא להזמין אותי לשמחה במעונו בני ירוק הרחוקה. השבתי לו שאינני בקו הבריאות ולא אוכל לבוא, אך אל היתה זו תגובה ראויה. הן הוא גמל עמי חסד בעבר, מוטלת עליי חובה להוקירו ולהכיר בטובתו, ולסור לשמחתו למרות שהדבר דורש ממני לטוס מרחק כה רב, במאמץ לא פשוט...'

לנוכח זאת, מיד אז הרב כנבר חלציו, והודיע כי הוא טס מיד לגני ירוק, להספיק להשתתף ב'שבע ברכות' האחרון של אותו מחר. הוא הגיע ברגע האחרון של השמחה, לאחר טיסה טרנס-אטלנטית ארוכה ומתישה, ובלבד שהגיע - כדי להכיר בטובתו, כדי להוקירו, כדי להשיבו בגמילות חסד אישית מרגשת על שטרם למענו בעבר!

סיפור זה, המופיע בספר 'קול חוצב', בא ללמדנו: ככך שאדם גדול יותר, כך הוא מבחין ומכיר יותר בטובות שגומלים עמו, וחש מחוייב להשיב בהכרת טובה. ואם חלילה בא קושי על האדם, שעת נסיון, התמודדות לא מוכרת - אולי צריך לבדוק את השלמות במידת 'הכרת הטוב', אולי לא הוקרנו מספיק את מי שגמל עימנו טובה. הבה נכיר טובה לכל מי שמטיב עימנו, זה מה שמרומם אותנו, זה מה שמונע 'נפילות' לא רצויות, זו הדרך שלנו להרבות טוב בעולם!

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)

יושב בנחת במושב שלצד הנהג, וה'חזון איש' בבאגז' שבאחור, מאמץ את אחיזתו שלא ליפול...

כשהגיעו סמוך לבני ברק, עצר נהג המשאית והשניים התחלפו, ה'חזון איש' עבר לשבת מלפנים והבחור נעמד מאחור. אך בכך לא תמה הכרת הטוב של ה'חזון איש'. בהגיעם לביתו, ביקש ה'חזון איש' מנהג המשאית לבקש ממנו ברכה, עצה, משהו שיוכל להשיב לו טובה ולהוקירו על שהביאו לבני ברק בעיצומה של סערה חורפית. הנהג הנהן במבוכה, לא מצא בקשה מיוחדת, אך סבי רבי שמואל צבי קפץ על ההזדמנות...

'אם כבר אפשר לבקש, אבקש שהרב יסדר לי חברותא כלבבי' - ביקש הנער, וה'חזון איש' ניאות. עוד באותו היום סידר לו חברותא את הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל - חתנו של ה'סטייפלער' ולימים מראשי ישיבת פוניבז', ואף ה'חזון איש' עצמו קבע עמו חברותא אישית, כל יום בשעת טיול הבוקר וגם בשעת ערב...

הסיפור המפליא הזה, המובא בספר 'אנא עבדא', מספק לנו הצצה על חשיבות הכרת הטוב במשקפיים של גדול בישראל. כי אף שטיול הבוקר עם ה'חזון איש' הוא שעה של קורת רוח שאין כמותה, למרות זאת חש ה'חזון איש' כי הבחור מטיב עמו, ולכן העניק לו את המקום הטוב במשאית, וגם סידר לו חברותות כלבבו, כשהוא עצמו אחד מהם, הכל כדי להשיב לו טובה!

הבה נלמד מהסיפור הזה עד כמה גדולה חובת 'הכרת הטוב'. אנו מקבלים הרבה עזרה - מבני ביתנו הקרובים העומדים לצידנו לטייענו, מגבאי בית הכנסת שדואג שהמקום יהיה מסודר למעננו, מהחזן בתפילה הנותן קולו עבורנו, מהחברותא המשקיע זמן כדי ללמוד עימנו. נכון, כל אחד מהם עושה את תפקידו נאמנה, אבל הם עוזרים לנו, הם מקילים על חיינו!

וכשאנו זוכים בכל כך הרבה טובות ובכל כך הרבה סיוע, נעמיד לנגד עינינו את דמותו של גאון ישראל ה'חזון איש', מתנוודד בארגז שבירכתי המשאית, רק כדי להשיב טובה לבחור צעיר לימים, שעשה לו טובה קטנטנה וליווה אותו לטיול הבוקר, זכות וטובה לבחור לא פחות מל'חזון איש' בעצמו.

כי הכרת הטוב לא תלויה במה שפלוני עשה עבורנו, האם זה היה מתפקידו, האם השתכר מזה, או מה מעמדו האישי. הכרת הטוב היא תחושה פנימית הבערת בעומק לבנו, עד כמה אנו מעריכים, עד כמה אנו מוקירים. וככל שנוכר טובה ונוקיר תודה - כך נוכיח כי אנו אכן ראויים לקבל טובה, מידו הפתוחה והרחבה של בורא עולם!

ה'חזון איש' ומלווהו עמדו בשולי אחד הפרדסים, סמוך לכביש, חשופים לגשם השוטף ההולך ומתחזק. אין כל קורת גג בקרבת מקום, אין אפשר לרוץ בגשם עד בני ברק?! ואז, כמו אור עולה מן האופק, נראתה משאית ישנה מתקרבת. הנהג הבחין בשני היהודים הזקוקים נואשות ל'טרמפ' שיחלץ אותם מהגשם, והתרגש לגלות כי אחד מהם הוא ה'חזון איש' בעצמו!

כשהגיע אליהם עצר הנהג את המשאית, והזמינם לעלות, תוך שהוא מבהיר שהוא הבעלים של המשאית ורשאי להעלות אנשים לרכב. אז הורה ה'חזון איש' למלווהו, הבחור שמואל צבי, כי יעלה על המשאית ויתיישב בכסא שעל יד הנהג, כשה'חזון איש' צועד אחורנית, לעלות אל הבאגז' הפרוץ שמאחור...

הבחור נבהל ונרתע. 'לא יתכן!' - קרא מיד, 'הרב יעלה וישיב על יד הנהג, ואני אעלה לבאגז' מאחור. רבן של ישראל יסע כמו קרטון סחורה, בעוד אני אשב מלפנים?!' - קרא בזעזוע.

'ה'חזון איש' חייך, והשיב תשובה שכדאי שתהדהד באוזנינו שוב ושוב: 'הלא הגעת אתי לטיול בוקר, ליוית אותי במסירות. אני חייב לך הכרת הטוב, מבקש לגמול עמך טובה ולהעניק לך את המושב הטוב יותר במשאית - על יד הנהג. אני כבר אסתדר!'

הבחור נבהל ושאל: 'רגע, והלא אני הוא שביקשתי להצטרף לטיול, לעונג ולכבוד הוא לי! הרב הוא שגמל עמי טובה במתן האפשרות להלך עמו בצידו הדרכים! יעלה נא הרב ל'קבינה' ויתפוס מקומו על יד הנהג, ואני אתנוודד לי בבאגז' מאחור!'

הגשם הוסיף לרדת, בעל המשאית המתין בסבלנות, נדהם להיות עד לויכוח המשונה, בין גדול הדור שטוען שהבחור שלצידו יישב בנוחות ליד הנהג כי הוא חב לו הכרת הטוב, בעוד טענת הבחור היא שראוי שגדול הדור יישב ליד הנהג, והבחור הוא שיעלה לבאגז'. אך ה'חזון איש' לא ממהר להיכנע, חובת 'הכרת הטוב' חשובה מהחיפזון לחסות מהגשם השוטף...

כשראה הבחור כי ה'חזון איש' איתן בדעתו, גייס טיעון חדש ומקורי: 'והלא איך ייראה הדבר, אם בשובנו לבני ברק ביטו האנשים ויראו שאני מתרווח ל מלפנים בעוד הרב בבאגז'? כל מי שיראה זאת יבוא לחשוך בי שאינני נוהג ברב בכבוד, ותיגרם פגיעה בשמי הטוב!' - טען בלהט...

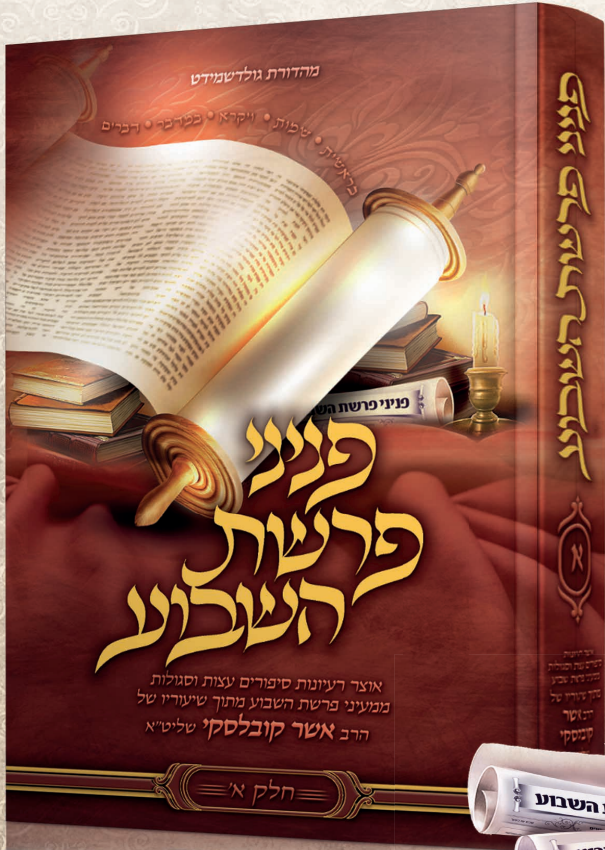
ה'חזון איש' האזין לטיעון ההגיגוני וטיכס עצה גאונית: 'הבה ניסע, אתה בחזית ואני מאחור. כשנגיע לירכתי בני ברק, נתחלף' - הציע ה'חזון איש', ולבחור לא היתה ברירה אלא להסכים. הגשם הוסיף לרדת, נהג המשאית משרך את דרכו העירה, כשהבחור

**חדש!
הופיע!**

פניני פרשת השבוע

הגיליון השבועי המבוקש הגדוש באוצרות אמרות צדיקים, סיפורים מפעמים, מסרים ממוקדים וסגולות נפלאות

בעריכה מחודשת ומאירת עיניים, בכרך מרתק אחד!

אור חדש בפרשת השבוע!

הביאו ברכה אל בתיכם ואור חדש בשולחן השבת שלכם!

מפתחות מסודרים ונוחים למאות ערכים, סיפורים, סגולות ואישים